

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ ХУДОЖНІМИ МАТЕРІАЛАМИ ТА КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Середа О. О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація: *Розглядається роль образотворчого мистецтва під час навчання та виховання дітей і молоді у процесі формування культури безпеки професійної діяльності відповідно до діючої системи безперервної освіти. Наголошується важливість дотримання відповідних правил та інструкцій на заняттях з образотворчого мистецтва до початку робіт, під час виконання завдань та після завершення роботи.*

Ключові слова: *культура безпеки, образотворче мистецтво, безпека на робочому місці.*

Значущість і важливість діяльності учителя образотворчого мистецтва, спрямованої на розвиток, навчання та виховання наших дітей і молоді, сьогодні стає дедалі актуальнішою і справедливо набуває загальносуспільної поваги та визнання. Так у «Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті» підкреслюється, що оновлення системи вітчизняної освіти має неодмінно вдосконалюватися шляхом оптимізації підготовки кожного вчителя до максимальної реалізації його професійно творчого потенціалу в педагогічній діяльності. Широке коло вітчизняних учених, методистів, викладачів, учителів та інших фахівців у галузі мистецької освіти, філософії, професійної педагогіки, психології та мистецтвознавства.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини.

Становлення та розвиток системи художньо-педагогічної освіти в Україні проходило в різні історичні періоди. Цей процес активно продовжується формуванням нових галузей, що, з одного боку, зумовлене потребою заповнення відсутніх в Україні напрямів художньої освіти, з іншого – вимогами суспільного й економічного прогресу, які покликані забезпечувати культурний розвиток особистості на гуманістичних засадах у різних сферах продуктивної діяльності людини в суспільстві.

Результати аналізу психолого-педагогічної і методичної літератури з досліджуваної проблеми свідчать, що, незважаючи на певні результати наукових пошуків у галузі формування культури безпеки професійної діяльності, вони не набули концептуальної форми. Навіть термін «культура безпеки професійної діяльності» не визначено сьогодні як науково обґрунтоване поняття [1]. Теоретичні пошуки довели й потребу уточнення суті й структури культури безпеки професійної діяльності. Відповідно до виділеної мною проблеми, її актуальності, вихідними поняттями дослідження є: «культура безпеки», «культура безпеки життєдіяльності», «культура безпеки професійної діяльності», «корпоративна культура», «професійна культура». Логіка та послідовність подальшого теоретичного аналізу, на нашу думку, вимагає визначення структури та змісту названих вище основних понять дослідження [2]. До того ж різноманітне тлумачення однієї і тієї ж дефініції науковцями призводить до зайвої концентрації їхньої уваги на її обговоренні, а, в багатьох випадках – некоректного проектування педагогічного процесу. Першим базовим поняттям у роботі є «культура безпеки», що складається із дефініцій «культура» і «безпека». Зазначимо, що «культура» – це загальне й універсальне поняття, що має надзвичайно великий обсяг. Наразі у світовій науковій спільноті виокремлюють до 700 різних визначень поняття «культура» [1].

К. Клаккон та А. Кребер систематизували й узагальнили поняття «культура» з позиції функцій, котрі їй притаманні та описані багатьма науковцями. Е. Тайлор вважає, що за змістом культура складається зі знання, вірувань, мистецтва, моральності, законів, звичаїв і деяких інших здібностей та

звичок, засвоєних людиною як членом суспільства. Е. Сепір підкреслює, що відповідно до соціального наслідування і традицій, культура є соціально успадкованим комплексом способів діяльності й переконань, що складають основу нашого життя, а К. Уіслер – що згідно з нормативною функцією, культуру розглядають з позиції способу життя або ідеалів та цінностей, тобто, культура є способом життя або сукупністю стандартизованих вірувань і практик, за якими розвивається суспільство.

Подібне бачення висловлюють і вітчизняні науковці: на їхню думку, культура – це сукупність цінностей, норм та ідеалів, що виконують як конструктивну, так і, передусім, регулятивну роль у тому чи іншому конкретному суспільстві. Деякі науковці, зокрема, Р. Бенедикт, уособлюють поняття «культура» з процесом адаптації до середовища або процесом навчання та формування звичок (соціалізацією), тобто, культура є поведінкою, що має засвоюватися кожним новим поколінням шляхом навчання. На думку Дж. Хонігмана, відповідно до структурної організації, культура складається із соціально стандартизованої поведінки та мислення деякої групи людей (наприклад, будівельників) і матеріальних продуктів її діяльності. Така позиція спостерігається і в концепціях К. Клакхона, А. Кребера та Л. Уайта, котрі вважали, що культура має внутрішні складові, що проявляються зовні у вигляді норм, визначаючи елементи людської поведінки. До того ж, вона виникає в результаті діяльності людей, втілюючись у матеріальних засобах, а її ядро складають традиційні ідеї, що склалися історично, зокрема ті, що мають особливу цінність. Таким чином, з одного боку, вона є результатом діяльності людей, а з іншого – її регулятором [2].

Для прикладу, оцінюючи рівень професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, студенти вищих навчальних закладів освіти та практикуючі вчителі визнали його як середній (56,1%), низький (35,7%) та високий (9,2%). Вказуючи на чинники, котрі зумовлюють такий рівень, реципієнти назвали: невідповідність змісту образотворчих дисциплін сучасним вимогам (2,4%); обмежений кількісний та якісний склад форм і методів

професійної підготовки (20,3%); недостатній рівень педагогічної майстерності викладачів (5%); низький рівень підготовки абітурієнтів (14,8%); недостатня кількість навчальних годин (12%); низький рівень матеріально-технічної бази (69,5%). Студенти і вчителі нерідко вказували кілька чинників одночасно. В окремих відповідях вони зазначали: «безсистемність або відсутність послідовності у викладанні предметів образотворчого циклу»; «недостатня глибина викладання образотворчих дисциплін»; «невідповідний рівень викладання методики навчання образотворчого мистецтва»; «недостатній обсяг інформації щодо історії та теорії образотворчого мистецтва»; «відсутність особистісно-орієнтованого підходу до студентів» тощо [2].

Окрім того, сьогодні психолого-педагогічні та фахово-методичні основи підготовки вчителя образотворчого мистецтва, безумовно, мають закладатися відповідно до діючої системи безперервної освіти та з урахуванням вимог державної програми «Освіта. Україна XXI століття» і «Національної доктрини розвитку освіти України XXI століття». Підвищенню якості такої підготовки, на наш погляд, може відчутно сприяти активізація процесу використання в педагогічній діяльності важливих й незамінних підходів: системний, особистісний, комплексний, діяльнісний, компетентнісний, антропологічний, культурологічний, аксіологічний і безумовно – креативний, а також впровадження у практику різних за рівнями й типами навчальних закладів сучасних інноваційних і креативних освітніх технологій, максимально результативних форм і методів здійснення професійного та педагогічно майстерного становлення майбутніх учителів образотворчого мистецтва [2].

Культура безпеки на заняттях з образотворчого мистецтва містить виконання відповідних правил та інструкцій. Так, для зменшення зорової напруги при тонких, кропітких видах робіт потрібно стежити за освітленням. Якщо заняття проводять вдень, світло має бути спрямовано з переду, адже в роботі беруть участь обидві руки, у разі бокового освітлення від них лягатиме тінь. У зв'язку із цим шкільні столи доречно розташувати паралельно до вікон.

Важливо пам'ятати загальні вимоги безпеки, а саме:

1. До занять допускають учнів, які пройшли інструктаж з охорони праці, ознайомлені з безпечними методами роботи.

2. Кожен учень зобов'язаний знати й точно виконувати правила безпечної праці на уроках образотворчого мистецтва та трудового навчання.

3. Слід своєчасно приходити на заняття, займати своє робоче місце; перехід учнів на друге робоче місце без дозволу вчителя заборонений.

4. Коли вчитель звертається до всіх учнів, вони мають припинити роботу й уважно вислухати зауваження або інструктаж.

5. Необхідно максимально використовувати навчальний час для виконання завдання і не відволікатися розмовами, своєчасно й високоякісно виконувати доручену справу.

До початку занять необхідно:

1. Ретельно підготувати своє робоче місце до роботи.
2. Уважно слухати вчителя і після отримання завдання на урок, перевірити ще раз справність інвентарю, інструментів особистого користування, наявність матеріалів.

Під час роботи слід пам'ятати наступні вимоги безпеки:

1. Роботу розпочинати лише з дозволу вчителя.
2. Не можна працювати несправним і тупим інструментом, слід використовувати інструмент лише за призначенням.
3. Потрібно користуватися прийомами роботи з інструментами так, як показав учитель.
4. Не можна носити з собою різучі та колючі інструменти, вони мають зберігатися в школі.
5. Інструменти та обладнання мають зберігатися в призначеному місці.
6. Під час роботи учень має утримувати своє робоче місце в належному порядку, а після роботи акуратно прибрати його.

Після завершення роботи учні повинні прибрати своє робоче місце: скласти відповідний інвентар, вимити пензлі, а також вимити руки з милом і витерти рушником [1, 2].

Список використаних джерел

1. Резніченко М. І. Підготовка вчителів образотворчого мистецтва в системі педагогічної освіти України (досвід та проблеми). URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/4_2009/21.pdf.pdf.
2. Баранова В. В. Сутність образотворчої діяльності. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2012/NiO_8_2012/st/Bar.htm.

ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Сиволап О. В.

Полтавська загальноосвітня школа

I-III ступенів № 9 Полтавської міської ради

Плескач І. М.

Супрунівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради

Анотація: В статті аналізується специфіка організації онлайн-навчання молодших школярів під час війни в Україні. Розкриваються особливості онлайн-навчання, що пов'язані із забезпеченням технічної підтримки, індивідуальним підходом до кожного учня, взаємодією між учнями та вчителями, та контролем якості навчання. Доводиться, що для успішної реалізації онлайн-навчання потрібна належна підготовка вчителів, доступ до необхідного обладнання та програмного забезпечення, а також підтримка з боку держави та громадськості

Ключові слова: онлайн-навчання, початкова школа, учні, початкові класи, воєнний час.

Останнім часом у багатьох країнах світу спостерігається збільшення військових конфліктів та загострення ситуації на політичному та соціальному фронтах. Відповідно, це впливає на різні сфери життя, в тому числі й на освіту.